

Optimale pasningsrutiner og management i kalvens første to måneder

Pasning og fodring af spædkalven har afgørende indflydelse på ydelsen som ko.

God management af kalve og kvier giver:

- Tidlig løbning
- Lav kælvningsalder
- Færre udgifter i opdrætsperioden
  - Færre uproduktive dage som kalv/kvie giver færre unødige udgifter til opstaldning og pasning

Sæt mål

- Fordoblet fødselsvægt indenfor 56 dage
- Løbes ved 13 – 15 mdr.
- Kælver 22 – 24 mdr. gamle

Forebyg "børnesygdomme":

Diarré og lungebetændelse ses hyppigt som problemer i kalvestalden.

Det giver - her og nu - ekstra og mere træls arbejde, udgifter til medicin og nedsat tilvækst.

Langtidseffekterne er dog lige så alvorlige: Øget risiko for senere sygdom, død, udsættelse og højere alder ved første kælvning og dermed længere uproduktiv opdrætsperiode.

Tjekliste: Nødvendige tiltag og gode rutiner

Nyfødt kalv

- Desinficér navlen
- Tør kalven grundigt, fx med rent håndklæde
- Råmælk – tidligt, rigeligt og god kvalitet
- Vej kalv (evt. brystmål) ved fødsel
- Brug kalvedækken

Mælkefodring

- Rigeligt med mælk – 20 % af kalvens kropsvægt
- Supplér med højkvalitetskraftfoder når kalven er få dage gammel – det sætter gang i udviklingen af vommen
- 30 – 40 % højere mælkemængde i vinterperioden

Opstaldning enkeltbokse

- Rengjorte, desinficerede og velstrøede bokse
- Undgå kontakt mellem småkalve og ældre dyr
- Lad gerne kalvene gå to og to – uden fysisk kontakt til naboboksen

Opstaldning fællesbokse

- God plads (min. 3,5 m²/kalv) – en af de bedste forsikringer mod sygdom
- Alt ind – alt ud princippet
- Undgå deling af vandkopper og fysisk kontakt mellem kalvebokse
- Systematisk sygdomsovervågning

Sådan forbedres køernes råmælk

- Malk hurtigst muligt efter kælvning
- Optimér fodringen af goldkøer
- Optimer opstaldning og håndtering af goldkøer, så stress minimeres
  - Begræns flytning og sammenblanding af køer de sidste 3 uger inden kælvning
- Undgå korte goldperioder – koen bruger ca. 5 uger på at danne god råmælk
- Vaccinér køerne mod E. coli, rota- og coronavirus

Hvor god skal råmælken være?

- Brix-måler: God kvalitet = mindst 22.
- Kolostrometer: God kvalitet = mindst 50 g antistoffer pr. liter.
- Kun den bedste råmælk til nyfødte kalve
- Råmælk med lavere indhold af antistoffer er langt bedre end ingen råmælk!
- Rent(gjort) og desinficeret råmælksudstyr
- Ren råmælk uden skadeligt indhold af bakterier
  - Nogle bakterier kan gøre kalven syg
  - Andre bakterier nedsætter optagelse af antistoffer i tarmen

Derfor skal du hurtigt sikre kalven rigeligt med god råmælk

- Råmælkens indhold af antistoffer er afgørende for kalvens modstandskraft i de første mange leveuger
- Råmælken indeholder bl.a. vigtige proteiner, vitaminer, vækststimulerende hormoner og har et energiindhold, der er mere end dobbelt så højt som i den senere sødmælk. Det er oplagt, at dette har stor betydning for kalvens start på livet
- Husk at også mælk fra 2. og 3. udmalkning har et væsentligt højere indhold af gode sager i forhold til sødmælk eller mælkeerstatning
- Brug den bedste mælk til de mindste kalve!

Tør kalv og desinficeret navle

- Desinficér navlen på den nyfødte kalv
- Tør kalven grundigt – gerne med et rent håndklæde
  - En fugtig kalv mister hurtigt varme og energi – dette svækker bl.a. modstandskraften mod sygdom

Derfor skal du desinficere navlen på den nyfødte kalv

Desinfektion er vigtig for at reducere risikoen for navleinfektioner. Disse kan ses som hævede navler ved navlebetændelse, men endnu vigtigere er forebyggelse af blodforgiftning, der er en hyppig årsag til ikke-diagnosticerede og fejldiagnosticerede dødsfald blandt kalve.

Hvornår kalvedækken?

- Spædkalv: Temperaturen er under 10-12 °C
- Velfodret kalv på 1 måned: Temperaturen er under 0 °C
- Rigeligt med halm kan erstatte kalvedækkener.

Optimér fravæningen

- Kalvene bør æde mindst 1 kg kraftfoder pr. dag inden fravæning påbegyndes
- Fravæn gradvis over 10-14 dage. Fjern fx eftermiddagsfodringen og tildel kun vand om eftermiddagen og meget gerne 2 kg pr. dag, når fravæningen afsluttes.
- Vær sikker på at kalven ikke kommer i energimangel. Det svækker modstandskraft og reducerer tilvækst.
- Undgå andre foderskift ved fravæning.
- Undgå sammenfald af foderskift og flytning / sammenblanding
- Fortsæt med samme kraftfoder 1-2 uger efter flytning.
- Indsæt kalve i mindre hold af max. 6-8 kalve
- Sørg for god plads (min. 3,5 m²/kalv)

Sådan stimuleres vommens udvikling bedst:

- Tildel små mængder god kalveblanding dagligt allerede få dage efter fødsel
  - Kraftfoder sikrer propion- og smørsyre i vommen, der stimulerer udvikling af vompapillerne.
- Tildel mindre mængder af hør - gerne snittet - af god kvalitet
  - Store mængder hør fylder vommen op, men stimulerer ikke dens udvikling.

Dyrlægen skal kunne

- Undersøge om dine kalve har optaget nok antistoffer
- Undersøge om der er for højt bakterieindhold i mælken
- Undersøge om der er mulige sygdomsfremkaldende bakterier i råmælken
- Undersøge om dit pasteuriseringsudstyr fungerer ok